

Европейски съд по правата на човека

Ван Раалте срещу Холандия
(Van Raalte v. the Netherlands)

Жалба № 20060/1992, Reports 1997-I, Vol. 29

Решение от 21 февруари 1997 г.

(резюме)*

Чл. 14: забрана за дискриминация при упражняване на правата по Конвенцията (във връзка с **чл. 1 от Протокол № 1:** защита на собствеността)

Изискването неженен мъж без деца на възраст над 45 години да плаща вноски съгласно Общия закон за детските надбавки, докато жените в същото положение са освободени от плащане на такива, съставлява дискриминация на основата на пола, забранена от чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл. 1 от Протокол № 1.

Факти по делото

Жалбоподателят, на 63 години, не бил женен и нямал деца.

През 1987 г. получил сметка за различни осигурителни вноски за 1985 г., включително за вноски по Общия закон за детските надбавки. Той депозирал възражение, като заявил, че съгласно този закон неомъжените жени на възраст 45 или повече години, които нямат деца, са освободени от плащане на такива вноски и според него забраната за дискриминация, установена в холандската конституция и в **чл. 26 от Международния пакт за граждански и политически права**, включва задължение да бъдат освободени и мъжете, които са в същото положение.

Възражението му било отхвърлено. Той обжалвал по съдебен ред, като се позовал на чл. 14 от Европейската конвенция за правата на човека във връзка с чл. 1 от Протокол № 1 и отново на чл. 26 от Пакта и твърдял, че е налице дискриминация. Жалбата му не била уважена. Възраженията му срещу сметките за 1986-1988 г. също били отхвърлени.

Резюме на решението на Европейския съд

Жалбоподателят твърди, че изискването неженен мъж без деца на възраст над 45 години, като него, да плаща вноски съгласно Общия закон за детските надбавки съставлява дискриминация на основата на пола, забранена от чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл. 1 от Протокол № 1, като се има предвид, че жените в същото положение са освободени от плащане на такива.

---

* Материалът е подготвен и предоставен от Фондация *Български адвокати за правата на човека*, като част от диск „Сборник материали по правата на човека”, издаден от НИП през 2007 г.

Не се спори, че случаят е свързан с правото на държавата да осигурява “плащането на данъци или други постъпления” и Съдът не вижда основания да приеме нещо различно. Следователно, чл. 14 е приложим.

Жалбоподателят припомня особената важност, която Европейският съд е придавал в практиката си на равенството между мъже и жени. Твърди, че холандският законодател е признал неприемливостта на това разграничение, като е отменил изискването през 1988 г. Изтъква, че според статистиката много малко мъже над 45 години стават бащи, а от друга страна жените над тази възраст са в състояние да станат майки, което показва, че разграничаване на основата на възможност за възпроизвеждане е неоправдано. Накрая посочва, че правото на детски надбавки, дадено от Общия закон за детските надбавки, не зависи от плащането на вноски.

Правителството твърди, че не е налице различно третиране на лица в сходно положение, тъй като поради биологични особености вероятността жените на 45 и повече години да имат деца е много по-малка, отколкото при мъжете. Ако пък се допуснело, че е налице такова третиране, същите особености съставлявали достатъчно обективно и разумно оправдание. Спорната разпоредба била оправдана от господстващия по време на приемането ѝ възглед, че жените в това положение страдат от липсата на дете и не бива да бъдат натоварвани с допълнително бреме. Правителството се позовава и на широката свобода на преценка, която чл. 1 от Протокол № 1 оставя на държавата при осигуряването на плащане на данъци и други вноски.

Комисията счита, че е налице неоправдано различно третиране, основано на пола.

Съдът припомня, че само много сериозни съображения могат да оправдаят извод за съобразност с Конвенцията на различие в третирането, основано единствено на пола (вж. решението от 18.07.1994 г. по делото [Карлхайнц Шмидт срещу Германия](#)¹, А.291-В, стр. 32, § 22).

Той приема, че несъмнено е налице различно третиране на лица в сходно положение, основано на пола.

“Обективната разлика между двете категории лица, изтъквана от правителството, а именно съответните им биологически възможности за възпроизводство, не довеждат Съда до друго заключение. Точно тази разлика е сърцевината на въпроса дали различието в третирането, срещу което е насочено оплакването, може да бъде оправдано.

Съдът отбелязва, че Общият закон за детските надбавки установява схема на обществено осигуряване, на която по принцип е подчинено цялото възрастно население – както като вносители, така и като бенефициери. Основна характеристика на тази схема е фактът, че задължението за плащане на вноски не зависи от потенциалното право на вносителя на надбавки. Следователно, разглежданото освобождаване е изключение от принципа, на който тя се основава.

Договарящите държави се ползват по Конвенцията с известна свобода на преценка що се отнася до предвиждането на освобождаване от такива задължения за вноски, но чл. 14 изисква всяка подобна мярка по принцип да се прилага при еднакви условия спрямо мъжете и жените, освен ако не бъдат изтъкнати необорими съображения, оправдаващи различието в третирането.

В случая Съдът не е убеден, че съществуват такива съображения. В тази връзка трябва да се има предвид, че както жени над 45 години могат да родят деца, така и мъже на 45 години или по-млади може да са неспособни за възпроизводство.

---

¹ Karlheinz Schmidt v. Germany

Съдът отбелязва, също така, че неомъжена жена без деца на 45 или повече години може да отговори на условието за плащане на надбавки по разглеждания закон, например като сключи брак с мъж, който има деца от предишен брак.

Освен това, аргументът, че изискването на вноски по схема за детски надбавки от неомъжени жени без деца би им наложило несправедливо емоционално бреме, може да се отнася еднакво и за неженени мъже без деца или за бездетни двойки.

В съответствие с това, независимо дали желанието да се щадят чувствата на жените на определена възраст, които нямат деца, може да се разглежда като легитимна цел, подобен стремеж не може да оправдае основаното на пола различие в третирането в настоящия случай.

Налице е нарушение на чл. 14 от Конвенцията във връзка с чл. 1 от Протокол № 1.²

---

² Решението е единодушно.